

8. juulil 2025

MTÜ Looduse ja Inimeste Eest märgukiri
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Valga Vallavalisusele
üleriigiliste planeeringute, planeerimisseaduse ja
kohaliku eriplaneeringu kui planeeringuliigi kohta

Olles tutvunud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 07.07.2025 kirjaga nr 13-8/270-7, mis käsitleb Valga valla tuuleenergeetika eriplaneeringut, märgime järgmist.

1. ÜRP Eesti 2030+

Kehtiv üleriigiline planeering Eesti 2030+ sedastab, et rohetaristu toetab ökosüsteemide toimimist, säilitades ja luues tingimusi, mis tagavad puhta vee, õhu, tootliku maapinna, elurikkuse, atraktiivsete puhkepiirkondade jm-ga seotud ökosüsteemiteenused. Seega toetab see kaudselt majandust ja kogukondi ning annab elutähtsa panuse kliimamuutuse looduslikku leevendamisse ja sellega kohanemisse.

Eesti 2030+ planeeringus (sh planeeringu KSH aruandes) on jõutud otstarbekaima lahenduseni – maismaal tuleb tuuleparkide loomiseks kasutada eelkõige endiseid kaevandusalasid, muid kasutusest välja langenud alasid ning kohti, mis võimaldavad tuuleenergia kasutamist integreeritud lahendustes ning vähendavad ruumikasutuse konflikte.

Eesti 2030+ planeeringus märgitakse, et Eesti olud (hajaasustus, lindude rändeteed ja pesitsuspaigad, väärtuslikud maastikud, tehnilise taristu puudused – nõrgad liinid) ei toeta suurte ja kompaksete tuulikuparkide rajamist väljaspool kaevandatud alasid ja merd. Samas ei ole probleemitu ka väikeste mõnest tuulikust koosnevate parkide rajamine – nõ visuaalsed kahjud maastiku muutumisest ja võimalikud häiringud elamupiirkondades on suhteliselt suured võrreldes inimesele kasutatavaks muudetava energiahulgaga.

Eesti 2030+ kohaselt on suuremate maismaatuulikuparkide rajamiseks eriti palju võimalusi Ida-Virumaa vanadel kaevandusaladel, kus on rahuldav tuulepotentsiaal ning vähem sotsiaalseid vastuolusid ja looduskaitsepiiranguid.

Juhime tähelepanu, et Eesti 2030+ kehtestamise ajal (aastal 2012) oli maismaatuulikute maksimaalne kõrgus 150 meetrit. Eesti 2030+ kohane soovitus eelistada maismaal kuni 20 tuulikust koosnevaid parke määras tollase võimsusklassi järgi ära ka pargi võimsuse suurusjärgu kuni 50 MW. Valga vallas on kavandamisel kordades võimsam tuulepark, mille rajamist Eesti olud ei toeta.

2. Koostatav ÜRP Eesti 2050

Üleriigilise planeeringu Eesti 2050 lähteseisukohtades ja KSH programmis märgitakse muu hulgas, et kavandatud tuuleparkide potentsiaal ületab mitmekordselt Eesti energiavajadust ning et juhitematu taastuvenergia osakaalu suurenemisega elektrisüsteemis kasvab väljakutse hoida elektri tarbimine ja tootmine tasakaalus.

3. Planeerimisseadus (PlanS) ja kohalik eriplaneering (KOV EP)

PlanS § 97 lg 1 sisaldab näidisloendit KOV EP koostamise lõpetamise õiguslikest alustest, tuues esile kolm võimalikku (eelistatavat) alust. See ei piira kohaliku omavalitsuse võimalust lõpetada KOV EP muudel mõjuvatel põhjustel või õiguslikel alustel.

Seega ei saa õigeks lugeda Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 07.07.2025 kirjas nr 13-8/270-7 esitatud väidet: „Kui Valga valla tuulepargi KOV EP koostamise eesmärk ei ole muutunud, huvitatud isik on jätkuvalt olemas ja valmis planeeringu koostamist rahastama ning KOV EP oleks tulevikus elluviidav, siis ei ole PlanSist tulenevalt alust planeeringu lõpetamiseks.“

Juhime tähelepanu, et PlanS § 1 näeb ette, et ruumilise planeerimise eesmärk on muu hulgas demokraatlik ja tasakaalustatud ruumiline areng, samuti kvaliteetse elukeskkonna kujunemine ning keskkonnahoidlik areng. § 8 kohaselt on planeerimise üks põhimõte parendada elukeskkonda, luues muu hulgas eeldused kogukondlikke väärtusi kandva ruumilise struktuuri säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks. § 10 toob esile, et kohalikku huvi väljendav planeering peab lähtuma kohalikest huvidest.

Osundame, et Valga valla tuuleenergeetika eriplaneering on kohalikku huvi väljendav planeering, mistõttu peab see ennekõike olema kooskõlas kohalike huvidega ning võtma tasakaalustatult arvesse majanduslikke, sotsiaalseid, kultuurilisi ja keskkonnakaitselisi aspekte.

Lugupidamisega,

Urmas Maranik
MTÜ Looduse ja Inimeste Eest